



Sygn. akt II CSK 423/10

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa I. - Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w P.

przeciwko T. S. i J. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 2 lutego 2011 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego J. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 11 marca 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem
Apelacyjnym i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego
rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania
kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w S., po rozpoznaniu sprawy z powództwa I. Sp. z o.o. w P. i B. Sp. z o.o. w S. przeciwko T. S. i J. S. o zapłatę, wyrokiem z dnia 3 listopada 2005 r. zasądził od pozwanych na rzecz powoda I. Sp. z o.o. w P. kwotę 100 000 zł z ustawowymi odsetkami (punkt 1), na rzecz powoda B. Sp. z o.o. w S. zasądził od pozwanych kwotę 3 215,91 zł oraz kwotę 44 337,23 zł z ustawowymi odsetkami (punkt 3), a także orzekł o kosztach postępowania (punkt 2 i 4).

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji pozwanego J. S. Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 14 lutego 2008 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie 1 i 2 w ten sposób, że powództwo oddalił i orzekł o zwrocie kosztów procesu (punkt I), oddalił apelację w pozostałej części (punkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt III i IV).

Wyrokiem z dnia 13 marca 2009 r. Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w punktach I i III i w tym zakresie przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. W składzie Sądu Apelacyjnego, który ponownie rozpoznawał sprawę i wydał wyrok z dnia 11 marca 2010 r. był sędzia D. R. Ten sam sędzia zasiadał w składzie Sądu Apelacyjnego, który wydał wyrok z dnia 14 lutego 2008 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sędzia D. R. brał udział w wydawaniu zarówno wyroku uchylonego przez Sąd Najwyższy jak i wyroku zaskarżonego skargą kasacyjną. Okoliczność ta w związku z treścią art. 398¹⁵ § 2 k.p.c. wymaga wyjaśnienia pod kątem powołanego w skardze kasacyjnej zarzutu wydania zaskarżonego wyroku w warunkach nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy *nota bene* bierze pod rozwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Wyjaśniając zakres – użytego w art. 398¹⁵ § 2 k.p.c. pojęcia „w innym składzie” przyjąć należy – zważywszy na cel tego przepisu – że aby skład sądu stał się „inny” żaden z sędziów, którzy wydali uchylone orzeczenie, nie może już

uczestniczyć w ponownym rozpoznaniu sprawy. Innymi słowy, ponowny skład rozpoznający sprawę, aby był "inny", musi być całkowicie osobowo zmieniony.

Przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w innym składzie, ma zapewnić bezstronność w rozpoznaniu sprawy przy pełnym zachowaniu niezawisłości sędziowskiej przez eliminowanie sytuacji, w których sędzia przy orzekaniu byłby związany wskazaniem Sądu Najwyższego w konkretnej sprawie, wbrew - być może - własnemu przekonaniu, któremu dał już wyraz w uchylonym orzeczeniu. Temu celowi sprzeciwiałaby się częściowa jedynie zmiana składu sędziowskiego, zwłaszcza gdyby zmiana dotyczyła np. tylko jednego sędziego.

Zarówno gramatyczna, jak i celowościowa wykładnia omawianego przepisu przemawia za wyłączeniem raz na zawsze od udziału w rozpoznawaniu sprawy tego składu sądownego, który uczestniczył w wydaniu uchylonego orzeczenia. Ten skład sądu, który wydał uchylone orzeczenie, zostaje więc z mocy art. 398¹⁵ § 2 k.p.c. ostatecznie wyłączony od ponownego rozpoznania sprawy. Ponieważ obowiązek rozpoznania sprawy w innym składzie przez sąd drugiej instancji wynika z mocy ustawy, przeto sprzeczny jest z przepisami prawa skład sądu orzekającego z udziałem sędziego, który już raz brał udział w wydaniu w tej sprawie orzeczenia, uchylonego następnie przez Sąd Najwyższy z przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu składowi. Stan taki powoduje nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. Skoro sędzia D. R., który brał udział w wydaniu uchylonego orzeczenia, nie mógł - po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania - orzekać w sprawie, a mimo to był w składzie, który wydał wyrok zaskarżony skargą kasacyjną, należało orzec, jak w sentencji (art. 398¹⁵ w zw. z art. 386 § 2 i art. 398²¹ k.p.c.).